

עמִיל עַשְׂלֵל 17

DISSERTATIO PNEUMATICA,

de

POTENTIA MA-
LORUM SPIRI-
TUM,

Quam

ADSPIRANTE JEHOVAH OMNIPOTENTI,
*Et consentiente Ampl. Fac. Philos. ad Regiam
Musarum Palæstram, que Aboë floret,*

PRÆSIDE

Adm. Rev. Praclariss: & Amplissimo Viro,

M. ANDR. WANOCCHIO,

Philos. Pract. & Hist. Professore Ord.
celeberrimo, Præceptore & Promo-
tore reverenter colendo,

PRO GRADU MAGISTERII,
*Eiusq; Privilegiis rite consequendis, sobrie Phi-
losophantium examini modeste submittit*

ADOLPHUS J. WITTEFOOT,
Aboëns. Auct. & Resp.

In Auditorio Maximo, ad diem XIX. Junii,

Anno M. DC. LXXXVIII.

Imp. apud JOHANNEM WALLIUM, A. T.

SACRÆ REGIÆ MAJESTATI

VIR,

Si qvisquam aliis, Fidei specta-
tissimæ,

Multis ut & Magnis ad Reges ac Pri-
cipes Legationibus hactenus inclyte,

Jam verò

AULÆ REGIÆ CANCELLARIE
Excellentissime,

*Ut Nobilitate Generis, ita Heroice
Animo*

BARO Illustrissime,

DN. NICOLAI
GULDENGØDE

Domine de Segerstadh/ Ja-
sola/ &c.

MECOENAS & PATRONE MAGNE.

Illustrissime BARO,

PRedit jam in lucem specimen
Graduale meum; quod de
Potentia Dæmonum, qua-
leculq; id tandem sit, edere
placuit, partim ob maximam
illam cum Theologia, quam habet, affinita-
tem, partim ob insignem in rebus ut
Spiritualibus, ita Civilibus utilitatem, quam
nobis accuratior ejus sicut cognitio, preser-
vit hoc extremo mundi seculo, quo tantam
ipsis, prob dolor! videmus concessam à justitia
DEI potestatem, ut si unquam possibile sit, etiam
fideles & Electi seducerentur. Cum vero jux-
ta consuetudinem longo usu comprobatae,
ut lucubrationes haec meæ tante gratiore, ma-

gisq;

gisq; accepte essent, ejus nomine eas insi-
gnirem, tacito agitarem animo, jure meritoq;
illico famâ Nominis Tui, Baro Illustrissime,
qua per orbem literatum plenis gloriae velis
fertur, ut & favore illo, quo omnes Virtuti
ac Doctrinae litantes complecti Solitus es,
pellectus, Tibi, Domine Gratosissime,
eadem consecrare consultum duxi. Diu qui-
dem animies in diversa trahebatur, multaq;
in utramq; partem & metus & spes subjece-
rat, presertim cum exercitii hujus tenuita-
gem cum Persona, cui dedicaretur, conferrem,
inveni hoc esse indignum, cui titulus Illustri-
simi Aulæ Cancellarii inscriberetur, cum
nihil præter politum ac florido Oratorum sty-
lo conditum Tale Heroicum Pectus exspectare
unusquisq; facile noverit. Interim tamen
consilio Fancorum, qui & ipsi aliquali pollent
prudentia, suffultus accedo, munusq; charta-
ceum hoc levidense Illustrissimæ Tuæ Excel-
lentiæ humillime offero, majorem in modum
rogans, quo id è manibus humillime offeren-
tis, ea qua Soles benevolentia accipias, ejus
levitatem benignitatis Tuæ magnitudine suble-
ves, meq; Tu debinc digneris fovere patroci-

nio quam gratiissimo. Jam supremum
Numen calidus posco dotie, quo velit Illustriſſ:
Dn. Cancellarium in longam ac prove-
Etam etatem conſervare, omnibusq; tam tem-
poralibus quam eternis bonis tandem be-
are!!!

Sic vovet & precatur

Illustriſſimi Nominis Tuī

Cultor devotiss:
Левърн. Витсфел.

Præclarissimo Viro ac Domino,

M. SIMONI PAULINO,

Lingvarum Oriental. & Græc. Profess:
circa Regiam Academiam Aboënsim
Ordinario , ac longe celeberrimo.

UT ET

Clarissimo ac Consultissimo Viro,

DN. JOHANNI PAULINI,

Secretario Rationum Collegii Præsi-
dis Regio, & in Camera status accu-
ratissimo.

*Promotoribus, & Patronis quavis obseruantia
& officio colendis, nec non Affinibus meis
longè honoratissimi.*

Magni nominis Vir , jureque sapie-
ntum Princeps Thales, inter alia mul-
ta præclarè dicta, quondam ab aliquo
Amicorum interrogatus : quantam
mercedem pro eo, quod didicerat, persolvere
respondit : Tu si à me didicisse facere, mihi
præmium persolveris. Hac erudita Respon-
sione sua Philosophus, Gratitudinem , virtutem
omnium gratissimam, singulis veræ sapientia
studio-

Studioſis, ac humaṇioris ingenii Discipulis com-
mendat, ostendens nihil aq; decere Juniores,
ac Majorum ſuorum erga ſe merita, grato
agnoscere animo, nihilq; Praeceptoribus ma-
gis acceptum, quam ut gratitudinem, acceptiq;
muncris agnitionem ab illis reportent, ad
quorum informationem aliquid contulerunt.
Cum itaq; beneficij ſolutionem aliquando eſſe
ingenuam confeſſionem, teſte Seneca, intellexe-
rim, invenerimq; me perplurimiſ, Tibi, *Affi-
nis Praeclariffime*, devinčtum officiis, que quo-
niā debitis extollere laudibus, uti tamen in
votis habui, nunquam ante hac licuit, nunc
eum aſſam olim exoptatam naſtus ſim, con-
ſiteri imo depreſdicare non omittam. Qui-
bus itaq; tantam Tuam, O Promotor Propre-
ſſime, in me informando fidelitatem, in con-
ſulendo ſinceritatem, in favendo conſtantiam
demerebor, nescio; paria cū paribus re-
compensare officiis non poſſim; haud tamen
gratum mihi defuturom animum, in quo cau-
ta erga me merita inſtar theſauri reponam,
ad p̄m̄ia Tibi exſolvenda promitto ſponde-
que. Haud minores me Tibi, *Consultiffime
Domine Secretarie, Affinis pariter multis no-
ſuinibus honoratissime*, debere grates video, ob
favorē ſingularem, quo non ſolum aie, ve-
rum & mihi ſangvine junctos hactenus profe-
qui non dedignatus ſis, quam ut ſatis jam te-
ſtatus

status es, ita & de hinc eundem confirmes, est
quod obnixè oro atq; contendō. Amicitiam
illam, quæ mihi à primis annis vobiscum, *Viri*
ut Doctrinâ, ita Virtute Clarissimi, interces-
sit intima, multa à me postulare fateor in sui
contestationem ac confirmationem; verum
cum beneficiis vobiscum certare, quibus ve-
ra alias alitur atq; augeatur familiaritas, non
par sim, Voluntatem tamen prouam pro i-
psō facto ut accipiat, donec præmia vestris
meritis digna reponere potero, est quod volo
voveoq;. Interim Disputationem hanc rudi-
elaboratam minervâ, quam *Vestrâ* nomini-
bus condecorare non dubitavi, in grati animi
vobis offero dicoq;, ea qua par-
est reverentia modestiaq; rogans, quo veli-
tis, *Mecenates ac Promotores* quovis honore
prosequendi, illam placido ac benigno, pro
more solito, recipere vultu, meq; dehinc ac
hactenus vobis commendatum habere. Tan-
dem DEUS T: Opt: Max: Vos diu potegat &
conservert superstites, in Reip: decus, Patriæ
emolumenrum, & Familiæ honestissimæ fo-
latum atq; ornementum! uti ex intimis cor-
dis sui penetalibus precabitur ad extrema sua
fata.,

Cliens Vester obsequiis ac fide-
certissimus

ADOLPH WITTEFOOT
Auct. & Resp.

In

DISPUTATIONEM INAUGURALEM ET
SOLENNEM

Viri - Juvenis

Natalium, eruditionis & vita ornamentis
politissimi

DN. ADOLPHI WITTFOOT
Aboëns.

Philosophiae Candidati solertissimi;
amici popularis & commilitis mei ex
animo dilecti:

H ACTENUS Aonidum WITTFOOT nu-
trite per hortos,

Felicis profers ingenii specimen;
Qvo titulis claris meruisti dign⁹ haberí,

Qveis te confestim culta Thalia beat.

Sic decet ô Juvenes doctis pallescere
chartis,

Ut surgat studiis gloria, tantus honos.

Hinc decus eximium tibi surgit Candi-
de WITTFOOT,

Cui nūc assurgit Palladis alma cohors;

Et salvere jubet certatim gaudia miscēs,

Addere qveis liceat vota precesque.

Vale!

Impeditior licet bencvale tamen adjeci

JACOB. FLAHSENIUS.

Ad Eximium

DN. ADOLPHUM WITTFOOT,
Philosophiæ Candidatum laudatissimū,
pro honoribus in Philosophia summis
publicè differentem, amicum &
commilitonem dilectum:

*Q*uid juvat insomnes toties consu-
merē noctes,
Et curā studiis invigilare piā?
Pallas erit merces, lucrum sapientia
monstrat,
Tempora dum lauru cinget amica tua;
Ergo tuis studiis & tot conatibus, ultro
Opt:me mi WITTFOT grator ADOL-
PHE probis,
Atque DEum obtestor, curarum ut tanta
brabeia
In patriæ laudes vergere rite queant!

Subito sed gratulabundus
scripsit

JOH. FLACHSENIUS.

VIRO-JUVENI,

Tam solidioris literaturæ laude, quam morum
compositionum decentia Spectabili Pre-
stantissimoque,

DN. ADOLPHO WITFOOT,
Philosophiæ Candidato dignissimo,
commiliti meo amicoque jam diu di-
lectissimo, Disputatione pro Honoribus
in Philosophia summis, *Potentiam Dæmo-*
num, tam activam quam passivam,
discutienti :

Cuncta ruunt pessum postremo hoc turbi-
ne mundi,
Qvo miseris pene est nomen inane
DEUS:
Nunc citat immensos infirma caruncula mo-
tus;
Nunc mover exemplum prava patrare ma-
lum.

Ils tamen est pejor stygii ferus arbiter orci,
Qui prædam sævi more leonis agit:
Iunc nec calliditas, nec dira potentia, nec fraus
Deficit; ut clare, svavis ADOLPHE, mones.

Sincere gratulatur
καὶ συνδη

ANDR. WANOCHIUS.

Τῆς Γῆς, Τῆς ἀγχιθοίας ἀναμάλης, παρδέσιας τῆς
ἐντελέθου, Διάλεξιν, τὴν Ἐπιδήμιον,
Χυρὸ ταῦτα ΑΔΟΛΦΟΥ ΘΕΟΣΣΩΝΩΝ
ἢ τῆς ἄκρου τῆς Φιλοσοφίας νομίμως ἔληλυθό-
το, καὶ τερπίτην Θεολογίαν ἀκεβάως σύντοτον,
Ομογένερος καὶ Συνηθεσάτος μηδίρισ-
Φιλάτος,
Σύγχαρμα.

Ευφυίας Σε νῦν πλάγιον Φενεροῖς μὲν
ΑΔΟΛΦΕ,
ἵματι ιδρῶν, τὸ δ' ἔτυχες, Νυκτὸς δὲ αὐτο-
πνοτον.
τε γε ΘΕΟῦ, ΣΕΜΝΟῦ, τε ΣΟΦΟῦ Φροντί-
τη μερίμνα
ἥν μὲν ἀπεδυσάρετος Σοι μηδίριε ΘΕΟΣΣΩΝΩΝ
Θεορσυνέτολβιοέτολβος ο ΘΕΟΣ Γῆσαι μιάνοιαν!
ἀποχεδίως

SIMON PAULINUS.

CAP

CAP. I.

Onomatologiam & Pragmatologiam Potentiae Activa Demonum exponet.

§. I.

VETUS HICCE apud Philosophos in-
valuit mos, qvem etiam nobis
ipsa dictitat natura, ut in omnis
scibilis accurriori tractatione, suble-
vandæ memoriæ ergo, ut & viæ facilius
instituendæ, à facilitoribus ad diffici-
liora, & à notioribus ad ignotio-
ra prolabatur oratio. Hic enim
est processus investigandæ veritatis, &
acqvirendæ cognitionis humanæ, ut
illa primo loco observentur, qvæ sen-
sibus sese fistunt nostris contemplanda,
unde nascitur cognitio *Sensualis*. Qvare,
ne novi qvid introducere videar, met-
hodo apud Eruditos recepta in Existen-
tiam *Potentiae Malorum Spirituum Activa*,
utpote probatu faciliorem, in frontispicio
statim inquirere placet, qvam ut o-
mnibus notam, uno vel altero tantum
argumento adstruere studebo.

A

§. 2

Dari autem potentiam activam, eamque magnam, non tamen infinitam, horum Spirituum, clarum est, tam à priori, quam à posteriori. A priori, dum Perfectionem eorum essentialem consideramus, quâ omnes corporeas creaturas à Deo conditas superant, & sic potentiam, ut & aliis facultatibus excellunt. Quod verò perfectiores sint cæteris creaturis, hinc constat, quia omne *έξιτον*, quo melius representat naturam τὸ δέ *έξιτον*, eo magis deprædicari meretur. Jam quidem hominem ad imaginem Dei conditum nos Sacra pagina docet, quæ similitudo præprimis consistebat in perfecta cognitione tam essentiæ quam voluntatis divinæ, & summa conformitate voluntatis humanæ ad divinam, quippe quæ ad bonum propendebat. Longè tamen proprius accedit naturalis quidditas Spirituum ad naturam Creatoris. Hi enim, scilicet Angeli, non saltem conveniunt cum eo in hoc concepitu communi-

ni, quod sint Spiritus, verum etiam ali-
quâ proportione participes sunt quam
plurimorum essentiæ Divinæ attributo-
rum, ut *Indivisibilitatis, Insensibilitatis, Im-*
mutabilitatis, Simplicitatis; puta, in sensu
Physico & materialiter; non in sensu *Logi-*
co & formaliter. Imo inest illis magna
etiam potentia, in gradu tamen longè
interiori quam DÉO, superiori verò
quam hominibus. Lucet hæc satis et-
iam à *Posteriori*, utpote ab *effectis* eorum
admirandis, (a) *Immediatis*: quoties e-
r. nim videmus homines à Spiritibus his
immundis, proh dolor! obsideri, ac mi-
serum in modum torqueri, dum oculos
torquent, membra distendunt, & ipsum
corpus in gyrum vertunt, quibus insunt,
non ut accidentia suis subjectis, nec ut
partes totis compositis, neq; ut natura
aliena cum natura hominis in uno sup-
posito unita; sed ut motores corpo-
rum, in quæ aliquam potestatem acqui-
siverunt. Quoties audimus eos, et si per
se idiotas, linguis variis de rebus sub-

tilissimis, quarum alias planè ignari, sermones edere, belluarum ritu interdum ululare, grunnire, boare, & alios horribiles edere sonos ; qualia effecta non hominibus, utpote ab eorum natura planè aliena, sed malo genio, ejusq; potentiae potius adscribenda. (b) *Mediatis*; hæc multa & innumera sunt, quæ per *Magos*, *Sagas*, *Lamias* agunt, ut sua mancipia ad varia opera præstanta obligata. Sic hæc ope ac virtute Dæmonum , qui per ea operosi sunt, sensus fascinant, oculos invertunt, res mirabiles demonstrant, futura præfagidunt, rerum abditarum cognitionem aliquis infundunt, homines interdum realiter ad sua Conventicula ac tripudia secum per aërem celerrime transportant, & alia, quæ omnia hic enumerare non video è re esse, cum partim unicuiq; nota, partim infra in quæstionibus clara fient.

§. III.

PRÆSUPPOSITA sic *Existentia Potentiae Aeternæ*, ad ipsius *Essentia* considerationem

nem pervenientium: ubi imprimis Definitionem vocis *nominalem* examinabimus. Absolvitur vero illa (α) Ἐπιμολογία; hanc Lexicographi deducunt à verbo *possim*, quod est compositum, ex potis & sum: unde satis convenienter potentiam *Transcendentalem* definiunt Metaphysici: *Potentia* est id, secundum quod *Ens* potest aliquid. (β) Οὐαρυπία, quæ varia & multiplex; nobis verò præcipuas acceptiones indigitasse sufficiat. Sumitur verò *Potentia* 1. *Transcendentaliter*, quomodo est affectio entis, cuius definitionem jam jam dedimus; & sic omni enti, tam *Increato* quam *Creato*, competit, à quo non re, sed ratione ratiocinata differt; quam potentiae acceptiōnēm nos Metaphysicis relinquimus;

2. *Prædicamentaliter*, pro secunda specie qualitatis, quæ est accidens realiter à subjecto naturali differens, cui ineſt naturaliter; secundum quam omnis substantia creata apta est ad aliquid agentium vel patiendum. Dicitur alias potentia *naturalis*, voce *naturalis* non in

rigore physico accepta, quasi corporibus physicis saltem propria sit; sed paulo latius, ut omni substantiæ creatæ, & per consequens etiam spiritibus finitis communis est. Hanc potentia significationem nos hic amplectimur; & hæc est principium omnis actionis, quam exercent spiritus creati, & omnis passionis, quâ naturaliter apti sunt ad actionem, à principio extrinseco profici scitem, recipiendam: quare commodè dividitur à Philosophis in *Activam* & *Passivam*, ratione activitatis & receptivitatis. Illa iterum scilicet *Activa*, infert respectum ad actiones Angelorum, juxta Pneumaticos, vel *Immanentes*, ut intellectionem, ac volitionem, vel *Transeuntes*, ut assumptionem corporum, & variarum rerum productionem. Posteriori modo, ut inest malis spiritibus, eam hic loci, cum *Passivam* in sequentibus una vel alterâ quæstione, auxilio Jehovæ, exponere allaborem, considerabo. (2) Συναρμοί: hæc titulos ejus honorarios, seu

voce

voces æquipollentes exhibit, quales sunt: *Potestas, vis, efficacia, virtus*; Græcis dicitur *δύναμις*. Hic vero rite observandum, quod *potentia & potestas* non semper sumantur æquipollenter, ut docet Joh: Michræl. in Lex: Philos: sed ubi æquipollent, ens in *potentia & ens in potestate*, sensu Philosophico, pari passu ambulant. *Potestas* vero in sensu Juridico, cui æquivalet Græcorum *ἐξοικείωσις*, significat *Jus, & Jurisdictionem* in agendo, cuius exercitium aliquando potest impediri. Sic e. g. est unicuique *potestas* semetipsum defendendi ab injuriis malevolorum, non tamen statim omnibus *potentia*; & ita à Politicis distinguitur in *Regiam, Paternam, ac Herilem*. *Potentia* autem ceu *δύναμις*, notat vim ac virtutem aliquid agendi vel patiendi, quæ hujus loci.

§. IV.

His ita prælibatis, paulo propius pendum promovemus ad essentialem potentiae activæ, cum respectu ad ope-

rationes ejus externas, considerationem; q
 quæ definitione reali ejusq; brevi ana-
 lysit constabit. Descriptionem *potentiae co-*
activae Intelligentiis bonis & malis com- v
 munem nobis porrigit Georgius Mejer. lu
 Lib. III. Pneu: c. 3. quam ut satis suffi- te
 cientem etiam observavit S. S. T. D. & p
 Episc. Joh. Gezel. in sua Encyclopædia ge
 Synoptica. Sed quoniam animus est po- Q
 tentiam activam Dæmonum ab illa bono- att
 rum Angelorum distinctam exponere, m
 idcirco è re esse videtur, ut pauca sal- tri
 tem huic definitioni addam, nihil inte- no
 rim mutans. Sit itaque descriptio hæc: tu
 Potentia (aliis *Activitas*) est attributum In- te
 telligentiarum Malarum externum, juxta quod ni
 illæ omnia, non repugnantia, nec à natura lu
 aliena, ab agente superiori non impeditum, fa- id
 cili & celerrimo modo, summo cum Creatoris II
 odio ac hominum detrimento expedire posse p
 concipimus.

§. V.

Circa brevem hanc in medium pro- tri
 latam Potentiæ activæ delineatio- stu
 nem observamus I. ipsum *Genus*, vel eu
 quod

quod loco generis stat; id absolvit ~~Atributum~~, quod hic juxta canones Logi-
corum suo definito latius est, dum de di-
versis tam internis, ut intellectu & vo-
luntate, quam externis, ut hac nostra po-
tentia, *Alicubitate*, &c. in quæstione quid
prædicetur, & cum eo in uno summo
genere conveniat, scilicet Qualitate.
Quod vero Potentia hæc, legitimè per
atributum definiatur, ulterius proba-
tum eo, è formali ratione omnium at-
tributorum seu affectionum; quæ in
hoc consistit, ut omnis affectio subje-
ctum quod afficit, illud proxime, à po-
teriori, παρωνύμως, & reciproce deno-
minet. Quod facit etiam hæc potentia,
cum immediatè & per se, non per ali-
ud, vel mediante alio aliquo attributo,
sufficiat angelicam afficit. Deinde
posteriori, h. e. *Extraessentialiter, consecu-*
tive, dum non saltem quoad conceptum
ormalem, seu ratione concipiendi no-
tri, illam consequitur, verum & conce-
ptum objectivum, & fundamentalem,
vel ratione sui, extrinsecè ad eorum ef-
ficiens.

sentiam accedit, quatenus ab ea realiter
 differt, nec eam essentialiter constituit.
 Tertium requisitum proprii est, uti
~~παρωνύμως~~ de suo subiecto prædicetur
 neq; hoc omittit potentia; non enim
 dicimus ~~συνωνύμως~~ & in abstracto: Spi-
 ritus est potentia; sed ~~παρωνύμως~~ & in
 concreto, Spiritus est potens. Quod ve-
 ro hæc sit prædicatio paronymica, ex-
 inde patet; quia quæ prædicantur ~~παρω-~~
~~νύμως~~, 1. non inferunt essentiam in-
 pfam subjecti, sed aliquid in alio; velum
 propriam affectionem, vel ut accidente
 quoddam proprium. 2. Sunt in diver-
 sis categoriis cum suo subiecto, cui in-
 sunt, ut dicit Honold. Can: Log: L. i. de
 Homon: & Synon. Præterea potentia re-
 ciproce & convertibiliter de esse spiritu
 ali prædicatur: dicimus enim: omnis
 Angelus Malus est potens: &, quidam
 potens est Angelus malus.

§. VI.

Sic itaq; exposita natura attributi, quo
 hic genus constituit, ad illius Differen-
 tiā, via à Logicis præscripta, propera-
 mus

mus. Illam in data definitione I. indicat vocabulum *externum*, quo potentia hæc activa distinguitur ab aliis attributis Spirituum internis, ut *vi intelligendi*, & *vi volendi*; quæ pariter, ut potentiae naturales, illis inesse dicuntur. Non tamen hic sentiendum, quod potentia hæc, quæ nos loquimur, absolutè sit externa, ita ut nullo modo sit interna; sed quod non æque sit interna, ac illæ præ-nominatae potentiae. Præterea existimamus hanc in primis dici externam; non ratione *Subjecti*, sed, tam *Objecti*, quam *operationis*, quomodo illam, scilicet respectivè, hic consideramus: importat quidem respectum ad aliquod objectum extrinsecum, circa quod occupatur, ubi in actum datur. Hoc ipsum indigitatur voce *Activitas*, quæ ut synonymum additur, Definiti naturam illis diversam clarius explicans. Noster verò discursus præsens cum sit de potentia *activa*, scilicet transiente, h. e. illa, quæ non saltem circa effectum externum occupatur, verum etiam

etiam effectum, variarum rerum productione, extra essentiam positum relinquit, tanto majori jure, ut mihi videatur, dicitur externa; cum etiam potentia activa in quantum abstrahitur a operatione, cuius respectu iterum dividitur in immanentem & transeuntem definiatur per attributum externum Pneumaticis.

§. VII.

UT fieri solet in definitionibus accidentium, ita & hic *Differentia* sumitur a Subiecto, quod constituit mihi *Intelligentiae*: hic igitur in primis removetur Spiritus infinitus, DEUS, & Spiritus incompletus, qui est *Anima separata*, qui omnes convenient in unum conceptu communi; differunt vero proprio. Denominantur autem apud Pneumaticos, Spiritus hi completi & finiti, *Intelligentiae*, ab intelligendi vi magna, ut a tributo eorum primario, quo longè non mortales superant, dum illæ multo etiam a priori, ut ut non pauciora a posteriori cognoscant, unde etiam vita intelle-

intellectualem vivere dicuntur, & *Menses*
 vocantur; nos vero contra maxi-
 main partem, cognitionem nostram à
 oposteriori habeamus; unde illud Philo-
 sophorum pronunciatum: *Nihil est in*
intellectu, quod non prius fuerit in sensu.
 Volui his conjungere vocem, *Malarum,*
 distinctionem Angelorum Bonorum à
 Malis, de quibus mihi impræsentiarum
 sermo est; quamquam dubitare posset
 aliquis, an hæc divisio lumine naturæ
 constet, cum illa ex lumine revelato-
 quam certissime & infallibiliter habe-
 tur? Interim quoniam vox Angeli nec
 & thnigos, apud quos in usu fuit, fugie-
 at, ut ostendit Porphyr: Isagog: cap. 3.
 alov: Tom. iv. Syst. Theol. & distinctio-
 lorum in Bonos & Malos pariter tra-
 ditione illis erat nota, quam & fa-
 ile colligere potuerunt ex diversitate
 affectorum, dum observarunt quosdam
 genios homines cruciare, ad facinora
 instigare varia, & alios Angelos vice ver-
 tamiseris in auxilium venire, in peri-
 culis

culis defendere , unde non video, neid
credo, me hac in parte peccasse .

§. VIII.

Differentia hic III. sumitur ab *Obj*
jecto, quod exprimitur verbis: *omnire*
non repugnantia, *nec à natura aliena*: ex
quibus maxime Potentia eorum lucet; s
quæ quanta qvanta unquam sit, non tam
men est infinita ac absoluta, cum non
possint omnia, sed tantum non repu
gnantia, hoc est, illa, quæ essentiæ eorum
finitæ non contrariantur, quoniam finita
tus in essentia, etiam finitus erit in ou
perationibus. Verbis itaq;*, non repugnantia*, scilicet primò ponuntur omnia ejus
modi effecta, quæ mali Spiritus immere
diate per suam potentiam produceru
possunt; quarum causæ veræ, naturales sunt
ac physicæ omnino sunt, unde & operer
illa sunt Spiritualis naturæ, quia à pou
tentia operandi, ut spirituali promove
nant. Deinde illis verbis removentur
omnia opera, quæ sunt virtutis infinitæ
qualia sunt verè miracula, quæ vires
naturales longè excedunt, requiruntq;
ad si

eid sui productionem virtutem infinitam soli Creatori propriam. Benè ergo observandum, ne pro mirabilibus, qualia multa Angeli mali possunt patrare, quamvis nobis admiranda appareant, dum modo nobis etsi occulto, è causis tamen naturalibus producuntur, miracula illis tribuendo, honorem Soli DEO debitum ipsi derogemus. *IV.* Verius, nec à natura aliena, exprimuntur omnina effecta, quæ mediantibus causis naturalibus efficiunt, dum media naturaliter agentia cum naturaliter patiuntibus conjungunt, quæ se invicem aliusserant ac disponunt, & effectorum inde meromanantium causæ Physicæ sunt: verquippe vere & realiter in eorum constitutionem influunt hæc materialia; illi vero moraliter imprimis. Tolluntur item his verbis, omnia effecta supernaturalia, talia sunt: (a) *Creatio*; Sic nimirum, quodcunq; tandem sit, ex nihilo introducere possunt, sed Soli DEO tantam irreotentiam relinquant necesse est, qui in toto omnia potest, vel juxta, vel præter, ad suum vel

vel supra naturam, quæ veram & irreconciliabilem contradictionem non involvunt. (b) *Substantiarum & formarum substantialium productio*: neq; hæc ipsi competit ut causis Physicis, quam quam interdum ut causis moralibus adum varia insecta vel animalcula, aliæ physicis imperfecta, à semine jam præ existente producere dicantur a quibusdam. (c) *Status universalis ac substantiarum permutatio*: sic non possunt globus terraqueum de mundi movere centro Solis cursum rapidissimum tardare, muto minus sistere, syderibus motum suum continuum inhibere, & quæ sunt alia, Angelis malis impossibilia. Possunt tamen non renuente DEO & concurante natura, particulares mutationes causare, ut terræ motus producere tempestates promovere, grandines, ventos, pluvias, procellas, turbines, pruinas, nives, flumina, fulgura, carbones, serenitates, sterilitates excitat, & excitatas sedare; ut volunt Baldus Cas: Consc: lib. III. cap. 5. q. 9. Joh. Adonis Osland

Osiand: de Mag: p. 211. th. 88. Georg.
Mejer. Pneum. lib. III. cap. 4.

§. IX.

si **Q** varto sumitur differentia à modo
deductionis potentiae hujus activae in
usactum, qui *facilis* & *celer* in definitio-
nane ipsis esse dicitur: nec mirum est,
nos, ut spirituales, & cæteris omnibus
uscreatulis perfectiores; ita omnes suas
actiones longe faciliori ac celeriori mo-
ndo, quam ullus hominum, expedire
posse, uti in Qvæst. V. hoc clarius Lecto-
nari Benevolo patet.

§. X.

Qvinto tandem & ultimo Differentia
sumitur à *Fine*, eoque triplici; (α)
uratio, seu potius, a displicentia DEI, &
neiominuin saepius *extremo malo*. Videtur
reuidem, qvod aliquo modo velit eorum
esctiones, dum illis quasi utitur mini-
stris in infligendis pœnis hominibus,
cæro peccatis commissis: ast hoc non
ita, cum DEUS nihil mali velit *antece-
denter*, & sic nec concurrit ad actiones
ad eorum qvoad *æneiar*, quomodo illas
permit-

permittit, vel verius tolerat, non impe-
diendo: concurrit tamen quoad entita-
tem actionum remotam, in quantum eos
qua vires ac proprietates in creatio-
ne acceptas conservat. Displacent ergo
actiones eorum malæ DEO, ut summe
Bono, & sunt hominibus noxiæ quoad
salutem, tam temporalem (*revera*, quam
vis non *apparenter*) quam æternam. Dif-
fert hoc ipso *potentia activa* Angelo-
rum Malorum ab illa Bonorum, quod
horum semper exeritur in actus DEO
gratos, & hominibus salutares; Illorum
vero contra, uti dictum. Satis de illa
quoad ejus Definitionem, tam nomina-
lem, quam realem θετικῶς dictum, jam e-
andem paucis quæstionibus examinabo.

CAP. II.

*Quæstiones nobiliores circa potentiam Spir-
itu[m] malorum activam occurrentes tu-
declarabit.*

Quæst. I.

An Dæmones possint creare ali-
qvid? Resp:

*S*i accuratiori mentis indagine in oī
 S̄mnium rerum originem inquisive-
 rit aliquis, inveniet, quicquid in u-
 niverso hujus mundi theatro sensibus
 observaverit, sive cælum & aërem supra
 se spectet, sive terram & aquas, cum o-
 mnibus qvæ in illis sunt, vel vitam de-
 gunt, infra se contempletur, omnia vel
 ab ipso Creatore in principio rerum
 ex *nihilo*, partim *negativo*, partim *privati-*
 vo facta, sive creata, vel mediante pro-
 ductione miraculosa ac fœcundâ ab Eo
 Ipso introducta, propagata, & conser-
 vata deprehendet. Vide Calov. Metaph.
 Div. de Affect. disj. cap:xii. Poris. 3. &
 Georg. Mejer. Pneum: Part: Spec. lib.
 III. c. 4. pag. 721. Cum itaque creatio
 tempore & naturâ præcedat generatio-
 nes, hic discursum de eadem, in qvan-
 tum luminis naturæ ductu cognosci
 possit, instituere non dubito; *An scilicet*
illa Angelis Malis tribuenda? Hoc feliciter
 ad finem perducto, quæstionem de Ge-
 neratione subjungam, eamq; quantum
 instituti ratio admittit, de potentia.
 ali

Eorum removere operam dabo. Ut
vero sensus quæstionis tanto clarior fi-
at, hic in primis varias *Creationis* signifi-
cationes, apud Philosophos receptas, in-
dicare operæ pretium esse existimo. Ac
cipitur vero vox Creationis vel 1. *Impro-*
priè, pro honorum collatione, quomodo te-
dicuntur creari Reges, Magistratus, Do-
ctores &c. vel 2. *Propriè*, pro productione a-
entis ex nihilo, qvæ hujus loci est. Si de-
iterum sumitur, vel (a) *Latius*, vel (b) *Stri-*
cious: *Latius* sumpta notat, consentienti-
bus hic Philosophis, productionem enti sp-
quocunque modo ab ente increato factam: & q-
sic etiam involvit ipsam generationem in-
seu specierum propagationem. *Strictius*
autem accepta, est productio entis ex nulla
vel certe inhabili materia, ab infinita virtud-
te, sine conursu vel interventu alterius agen-
tis facta; ut eam definit Frommianus
lib. II. Metaph. c. XIII. Jam propriè & ju-
in strictiori significatione acceptam vo-
cem Creationis, de Spiritibus malis posse
se prædicari negamus, quanquam et p-
am priori modo sumpta non de illi li-

valeat

fi. valeat; interim quoniam de creatione,
 fi. prout generationi contradistinguitur,
 in. praesens loqvatur quæstio, illam scilicet
 Ac. strictiorem, non vero hanc, seu latiorem
 ro. vocis acceptationem in præsentiarum at-
 dotendimus. *Causam efficientem Creationis*
 Do. qui inquisiverit, sciat, quamvis non quo-
 nead literam, tamen quoad sensum illam
 Sic etiam in data definitione exhiberi; estq;
 tri. Ens increatum, seu ipse Creator omnium
 nti. rerum, extra se positarum; qui non est
 ntus spiritus aliquis finitus ac dependens,
 : 8 quod quam absurdum esset statuere, quis
 em non videt? Sed spiritus solus in essendo
 Etiu. independens, dum nihil ante se admittit,
 nullâ quo effective, ne dicam objective, depen-
 rtudeat; ita & in operando infinitus, cum o-
 genmnia ex nibiō negativo, vel privativo, seu
 niuad suum esse & non esse, deduxit; unde etiam
 e & juste omnipotens audit. Qvod vero
 vo. Angeli interdum apud Philosophos di-
 poseantur independentes, id non de inde-
 n etpendentia absoluta, effectiva, seu simpliciter ta-
 illi li, quatenus omnem sui causam respuant;
 aleas ed secundum quid, & respectu alicujus
 tertii

tertii, scilicet materiæ, qvomodo imma-
 teriales alias vocantur, intelligendum.
 Deinde creationem intelligentiis his non
 competere, ostendit satis *modus creatio-*
nis, qui consistit in entis positivi ex ni-
 hilo, seu non ente, productione, quæ sa-
 ne infinitam reqvirit virtutem; talem ve-
 ro Angelis malis adscribere non pos-
 sumus, utpote quorum essentia finita
Nullum namque finitum est capax infiniti, ut
 sonat canon Metaphysicorum; sed solidi
DEO infinito, tam essentiâ quam vir-
 tute, ut superius dictum. Præterea spi-
 ritus malos non posse dici Creatores,
ab effectu creationis clarum est: is enim
 omne ens creatum audit; creature au-
 tem nomine etiam illos venire nemda-
 sanæ mentis negaverit. Dependens
 namque hi, ut & reliquæ omnes crea-
 turæ, ab Ente entium, seu suo Creato-
 re, non saltem ratione sui *esse* & *dura-*
tionis, dum terminos essentiæ & duratio-
 nis *actu* habent à parte ante, & *potentia*
 a parte post; possunt enim mediante po-
 tentia DEI *absoluta* annihilari, ut in

Capite seqventi, de potentia eorum
 passiva patebit, ubi quæstionem
 illam ex professo tractare consti-
 tui. Imo ratione sui posse etiam sunt
 dependentes: sic potentia eorum quan-
 tumvis magna, tamen certis limitibus
 à DEO circumscripta, & hinc *Substantie*
Spirituales finitæ à Pneumaticis nomi-
 nantur. Si itaq; hi creaturæ & entia
 finita sunt, nullo modo video eos posse
 soli dicere Creatores: nulla enim creatura pot-
 est propriæ creare. Tandem & vi-
 pi contrariorum privantium illud evinci-
 mus; quia nec annihilationis illis compe-
 nit, quod exinde constat: Annihilationis
 enim non est aliqua actio, in rigore
 notalis, ut contendunt quidam, cum o-
 mnis actio relinquat post se aliquid po-
 sitivi; sed rectius, cum Mejero, *Divini*
influxus subtræctio, quo sc. influxu Deus,
uraperti manu omnipotenti, omnes res in suo esse
sustentat atq; conservat. Talem verò in-
fluxum qui velit adscribere Spiritibus
finitis, præsertim hisce malis, qui & ipsi
à summo hoc Gubernatore quoad es-

sentiam sustentantur, esset absurdus op-
 pido. Si itaque nullus influxus illis com-
 petit, utiq; nec annihilatio; & si non
 annihilatio, ergo nec creatio: quia vir-
 tutem infinitam postulat utraq; actio-
 Sed scrupulum alicui parere pos-
 sunt *serpentes* à magis Aegyptiacis co-
 ram Pharaone producti. Exod. vii. Ap-
 de illis quid sentiendum, est in propa-
 tulo. Non enim per creationem, ut jam
 constat, nec generationem, ab illis pro-
 ducti dicendi: nam baculi, qui dicunt-
 tur in serpentes transmutati, in se &
 sua natura spectati, non habuerunt po-
 tentiam naturalem, quâ sua natura fuit.
 sent apti ad serpentum propriè dictam
 generationem, & alias operationes, quo-
 modo Magi, ut *cause morales*, usi fuissent
 mediis naturalibus: sed inerat baculis
 mera *potentia obedientialis*, quâ non re-
 pugnabant agenti supetiori sc: Deo, me-
 diante Mose, fieri, quæ ipsi placebat.
 Satius ergo accedimus sententiæ Au-
 gustini, Theodori Lyræ, cum Calov. in
 Bib: Illust: Bald. in Cas: Consc: L. III. c. 2
 qui

qui volunt hosce magos baculis, astantium oculis sublati, maxima celeritate serpentes naturales aliunde convocasse. Cæterum corpora, quæ ab illis assumuntur, videntur illis attribuere aliquam rerum productionem, ut & insecta, quæ producere dicuntur. Sed ad prius respondemus cum Mejero, distinguendo inter corporis productionem, quæ fit per creationem, vel generationem *naturalem*, quarum neutra illis competit; & talem, quæ fit tantum per *accidentalis figure impressionem*, & hanc illis concedimus, dum corpori producto non am externam, eamq; accidentalem imprimunt formam, scilicet partes aëris colligendo, collectas condensando, & condensatas humana specie exornantur. Ad posterius dicimus, facile ipsis se, varia producere insecta, ex eorum emine prius in natura existente, & sic causalitas ipsis nulla tribuenda physica, sed moralis. His itaq; concludo, creationem non tribui posse spiritibus malis.

lis, utpote qui extra activitatis suan
Sphæram nihil agere possunt.

Quæst: II.

An Mali Spiritus possint generare?

Resp.

Antequam quæstioni tam vexatæ, nobis saltem penes Philosophos, verum & Theologos, imo & Juris-Consultos satisfaciam, animus est varias variorum Clarissimorum Virorum hac de re sententias in lucem proferre, hisque ingenii mei viribus, si modo aliquæ mihi me fuerint, censuram veritati quam maximè affinem subnectere. Sunt sancti non minimæ Auctoritatis Viri, ut Scaliger, Chyträus, Jacobus Martini, Timplerius, & quamplurimi alii, qui omnino congressum realem Diaboli cum hominibus negant, pro verissimis habentes, Spiritum huncce impurum, ut potentiam validum, ita astutiā à primordio rerum plenum, posse hominibus cumprimis sibi mancipatis, sa-

mno

nōq; admodum profundo correptis,
 varia ludicra phantasmata objicere, &
 vivis quasi coloribus celebres conven-
 tus, comessationes, Saltationes, congres-
 sus, & alia illis jucunda depingere, ita
 ut ex parte facti, sibi certo certius per-
 svasum habeant, se illis in locis fuisse
 præsentes, ubi nunquam fuere, illa vi-
 sisse ac fecisse, quæ nullo modo re ipsa
 ecerunt vel viderunt. Talem concu-
 bitum eorum phantasticum aliquando
 hi affirmant, neq; nos inficiamur:
 interim tamen vix ausim afferere, quod
 omnibus suis mancipiis promis-
 cuè hunc exerceant actum venereum,
 ed prout uniuscujusq; temperamen-
 tum ad hoc vel illud magis esse pro-
 clive prius noverint, a signis sc. exter-
 his, utpote eorum affectibus, gestibus,
 mutatione vultus, aut aliis actibus vel
 horibus, qui plerumq; sequuntur tem-
 peramentum corporis; unde etiam
 constat Dæmones non scire cogitatio-
 nes hominum à priori, quod Solius DEI
 est; sed à posteriori, in quantum ab his
 signi

signis externis illas colligunt. Sed ne vi
 dear longius à proposito deceder
 meo, nec desunt, qui contra, omnem
 concubitum Diabolorum cum sagis rea
 lem esse defendunt, rationibus hau
 minimis suffulti, à potestate Dæmonum
 experientiâ, & testimoniis succubarum
 ac incuborum petitis, quæ hic in me
 dium proferre supersedeo, B. Lectio
 rem ad Traetatum Joh. Adami Osian
 dri Theologicum de Magia remitten
 do, ubi pag. mihi 151. argumenta eod
 rum diluit; pag. vero 157. sententia
 suam exhibet, ubi dicit, se neutri sen
 tentiæ simpliciter suffragari, sed concu
 bitum quandoq; verum, quandoq; ima
 ginarium esse. Reverà autem Diabo
 lumcum illis quandoq; congregati, extr
 dubium videtur, dum facit sibi corpū
 ex vaporibus, aëre, aquâ, terra conjur
 atis, visibile ac palpabile, illudq; assu
 mit, pro arbitrio suo movet, & actio
 nes humanas per illud edit, nimirum
 stando, sedendo, loquendo, cubando
 amplectendo, imo sexum imitando,

vire viris se subjiciat, sive mulieribus in-
erubet, &c: quod Gravissimorum Virorum
uctoritate evincere conatur Doct. O-
land. l.c. Huic sententiæ nec contra-
ari videtur B. Sperlingius Inst: Phys:
ib. II. c. II. quæst: XI. ubi hæc habet
erba: Sed congressum quidem possumus
mittere partim phantasticum, partim rea-
m. Generationem autem in qua controversie
amersatur cardo, negamus. Cui & nos cal-
culum nostrum addimus: nam etsi con-
cedamus, cum aliis, posse Dæmonem
noire cum hominibus, semen non pro-
ferrum, quo caret ut spiritus, sed alien-
um, aliunde sc. à pollutionibus homi-
num salacium nocturnis abreptum, i-
sis membris genitalibus lamiarum im-
mittendo; non tamen exinde sequitur,
los per talem coitum multiplicari,
ec multiplicare, & per consequens nec
enerare. Interim fuerunt etiam alii
hac sententia, quod Hercules, Sar-
uredones, Æneas, Lutherus, qui gentili-
dous longe est superior, & ceteri He-
roës, divinis quasi virtutibus undique
collu-

colluentes, imo Gigantes ex hominibus rem cum Angelis habentibus geniti sint, ut refert Osiand. ex Molin: Parte prim. quæst. 5. art. 1. Torquemada Sprengero, & Binsfeldio. Hanc verbum primoconcludunt, ut, ὡς εἰναι ποδῶν, referam ex Cap: Genes: VI. ubi habetur *Filios Dei filias hominum propter pulchritudinem faciei atque corporis elegisse in uxores*. Secundo statuunt, ut *virtue excellentiores præ mortalibus pollent, illos semen non saltem copiosissimum, sed et summe calidum et spirituosum de se mittere, atque sic temperamentum, ut sit quoad omnes suas qualitates recte dispositum, et quasi in æquilibrium redatur, ritè observare: unde secundum naturæ leges non potest, quin proles omnibus bonicis virtutibus ac moribus naturâ dota oriatur atque exsurgat.* Cæterum hæc haudquaquam sunt tanti ponderis, ut illa pro veris assumamus. Quod enim concernit dictum è Genesi allatum; non illud de Angelis sive Dæmonibus, ad palatum Lactantii Frimiani, Tertulliani, Sulpitii Severi, & aliorum, intelligendum

lum; verum potius, vel de filiis Prin-
 cipum ac Magnatum, qui in Scripturis
 epius veniunt nomine DEI, in quan-
 um ejus in terris vices sustinent; vel
 e posteris Seth, utpote Sanctam DEI
 ecclesiam constituentibus, sicut nomi-
 ne filiarum hominum intelliguntur fæ-
 minæ de posteritate Fratricidæ Caini,
 quasi Ecclesia malignantium, cum D.
 ypriano, D. Athansio, D. Augustino,
 Luthero, & Tersero interpretandum.
 posterius quod attinet, hoc ut ut di-
 cum, non dum tamen probatum est,
 verum potius contrarium patefiet, scil.
 angelis semen haud competere, ubi
 aulo accuratius inquirimus in causas
 minis naturales. Non enim fugit
 os, semen non generari, nisi in corpo-
 vivente, per alimenti, in sustentatio-
 em totius assumti, digestionem ac con-
 nitionem, quod est opus solius sanè a-
 mæ vegetativæ. Jam vero hoc de
 spiribus, nec ratione suæ essentiæ con-
 sideratis, quomodo omni corpore phy-
 co carent, & per consequens, omnibus
 opera-

operationibus animæ vegetativæ; ne
ratione corporum assumtorum, quia
solum modo ad tempus actuant, ad mo-
dum formæ adfistentis, hoc est, parunt
vel planè nihil ad eorum sc. Spirituum
esse faciunt, dum cum illis *unum per acci-
cidens* constituunt; non vero ad modum
formæ informantis, cum non sint corpo-
ra viventia, carnem ac ossa habentia;
unde nec *operationes propriæ vitales*, ui-
sunt, propriè comedere, cibum digereb-
re, atq; in substantiam corporis con-
vertere, indeq; semen producere, mu-
to minus generare sibi simile; edere
possunt. Ut taceam dictum Gen. iii.
v. 15. de semine serpentis, ubi in Texa-
tu Originali vox υι} significat pro-
geniem, h. e. quoscunq; Christi atq; Eu-
jus Ecclesiæ persecutores, qui Satanam
ut omnis inimicitia auctorem, prop-
Patre agnoscunt, eumq;, ut capitale pp-
piorum hostem, ducem seqvuntur. At
regerat aliquis, *boc procedere de semine ex
trinsecus assumto?* Sciat verò id, quan-
primum extra naturalia sua pervene-
nerit.

nēeri receptacula, fieri mortuum, quum Spiritus vitales dissipantur, calor naturalis effugit, & virtus $\pi\lambda\alpha\sigma\mu\eta$ aunit, quibus omnibus separatis, etiam unitatem imprægnandi amittit. Sed postulat methodus recepta, requirit studium brevitatis, ut ad rationes, quipus fidem quæstioni negativæ conciliare animus est, perveniam. Earum uimam petimus ab ipso generationis erecto, quod apud Physicos dicitur esse omne corpus mistum, cuius proprium est uenerare sibi simile. Jam verò neminem engere opinor, Spiritus hos esse corpora simplicia, simplicitate non absolute accepta, quomodo Solus DEUS simplex esset dicitur; sed restricta seu conditionata, in quantum eorum simplicitas ab Ente unummodo dependet. Præterea simplices propriè hic dicuntur, non pro ut simplex leponitur, vel τῷ doloso, ut apud Ethici est in usu, vel τῷ prudenti, ut volunt exotericici, vel τῷ ornato, juxta Oratorum amonfyetum loquendi modum, vel τῷ

Compositio, ad palatum Metaphysicorum
Sed potius *Tō misto*, juxta Physicorum
fententiam, atq; sic excludit omnem
compositionem, et si non *Logicam* illam &
accidentalem, quæ constat ex genere &
differentia, subjecto & prædicato, &c.
tamen *physicam*, quam constituunt ma-
teria & forma, & aliæ partes quantita-
tivæ, in corpore naturali concurrentes
Atq; sic hæc duo subjecta generatione
ut & aliis attributis à se invicem maxi-
mè distingvuntur. *Secundum* verò
Modo generationis petamus, qui in ho-
confistit, ut novum corpus, quoad spe-
ciem sibi simile, producat. Sed qui
ignorat, certum numerum Angeloru-
statim in prima creatione à Creator-
creatum? qui ut non minui, ita nec au-
geri, sine potentia DEI omnimoda po-
test. Vel ponamus illos generare ex mix-
tione cum hominibus impiis; tur-
verò aut generabunt hominem, aut a
lium Spiritum, aut fœtum utriusquā
formam quadantenus representantem
ut solet fieri in regno alias vegetabilē

ubi diversæ species inter se commiscen-
 tur: Ast non *illud*, qvia sic tolleretur
 omnis generatio univoca; nec *istud*,
 qvia iterum irreperet generatio æqui-
 oca respectu mulieris, & omnes angu-
 Angelis malis essent pleni, neq; *hoc*,
 uia experientia negat dari Spiritus
 corporeos, h. e. utriusq; naturæ parti-
 tes, quod etiam contradictionem in-
 volveret, idem esse simul & semel Spi-
 ritum & corpus. *Tertiam* deducere fas
 sit à *Materia generationis*, sc: semine, illoq;
 horolifico, quo Dæmones destitui lucu-
 spenter satis superius demonstravi, qua-
 quis & ipsâ generatione. *Quartam* à fine
generationis, qui est perpetua specierum
 propagatio. Videt hic unusquisq; ge-
 nerationem à Creatore Providentissi-
 mo introductam, ut singula corrupti-
 nixilia vindicarentur ab interitu: jam au-
 tum notum, Spiritus esse *incorruptibles*,
 at a usquā corpora simplicia, *ab intra*, qui
 squamni materia, utpote principio corru-
 tionis intrinsecæ, destituuntur, atq; sic
 bili omniinteritu liberos, & per conse-
 quens

quens nec egere aliqua conservatione mediante generatione. Ex his itaque omnibus sic infallibiliter concludimus

Quibuscunq; non competit causæ veræ generationis, illis nec ipsa generatio; Ast spiritibus malis non competit causæ jam jam expressæ generationis, ut satis probatum. Ergo

Quæstio III.

An potentia Diaboli tanta sit ut possit homines verè, realiter, ac substantialiter in bestias convertere? Neg.

Cum sensus quæstionis satis unicuique primo intuitu sit obvius, non dubitavi eandem statim in prima fronte sine ulla limitatione negare, quamvis nec desint contrariæ sententiæ defensiones, quos perplurimos recenset Osianus pag. 190. thes: LXXVII. ubi simul argumenta eorum allegat ex Sacro codice adducta, ut de Nebuchodonosoris in bestiam Dan: c. IV. v. 30. Uxor Lothi, in statu am. salis, Gen. c. XIX. v. 26. Baculorum us serpentes, transformatione. Exod. c. VII. quoniam resolu-

resolutionem, ut in se facilem, hic taceo. Posito enim, non tamen concesso, *Nebuchodonosorem* fuisse essentialiter in bestiam transformatum, cum tamen fuerit tantum accidentaliter; siquidem, ratio ipsi permanxit, et si corrupta, coi humanum non sublatum, quamvis fero-
 riā ferina depravatum: hoc exemplum,
 & sequens, loquitur de potentia DEI
 infinita, ex qua ad Dæmonum poten-
 iam finitam argumentari, nulla est con-
 sequentia. Doctè satis hoc idem often-
 lit Jacob. Capellus Hist: Sac: & Exot:
 Ann: Mundi 3428. pag. 241. notante
 D. Calovio in Bibl. suis Illust: supra
 Danielis superius indicatum;
 dicit: *Modus captus nostri modum*
 operat. *Sit sane Lycanthropismus, sit Cory-*
antisimus, sit furor melancholicus, modo sci-
mus, nec hominem reapse in feram muta-
m, sed externam figuram, nec essentialiem
formæ mutationem illum suscepisse, nec tale
nicquam à maleficæ superstitionis homini-
m us, aut ab ipso Satana præstari posse, quale
patravit Deus, demonstranda potentia sua &

confundenda Principum superbientium insuff-
 lentiæ causa. De serpentum transfigurati-
 one, quam præstigiosam potius dixerint
 translocationem, quid sentiendum vix
 de L.B. quæst: I. de Creatione institu-
 tam. Adducunt præterea Adversarii
 exempla infinita, experientiâ compre-
 bata, ut ex Olavi Magn: hist: de Genit.
 Septent: l. xix. de *Lycanthropis Livoniana*
 duodecim diebus nativitatis Christi, anno quo su-
 bis circumerrantibus: Majoli Tom. II. Dierii
 Canic: Colloq: 3. de Adolescentie in Asinu De
 mutato: Nicephorilib. II. hist. Eccl. c. 27. &c.
 36. de *Simone Mago*, variarum animantium
 formas in se recipiente, aliæq; multa apud
 Delrium, Herodotum, Sprengerum
 &c: extros Auctores occurrentia. Hic
 evincere conantur, Dæmones aliquando
 speciem humanam, verè & realiter, ian
 speciem lupinam, ursinam, sive quæ
 cunque aliam, mutasse; & sic actus
 præsupponere potentiam. Inter alien
 quibus affirmativam quæstionis defen-
 dere student, proferunt ejusmodi exer-
 empla, ubi homines in bestias trans-
 formata

nformati, in sylvis divagantes vulnerati, vel penitus hasta transverberati, vel
 rīquibus cicatrices & vulnera, postquam
 voris̄tinam receperunt formam, sc: hu-
 itumanam, remanentia, satis dicunt ostendere veram hanc fuisse Metamorpho-
 sis. Sic memoriæ prodit Fincelius,
 entib. II. de Mirabilibus, de Lycanthropo
 man aduæ capto, cui postquam pedes amputati
 quoquere, statim hominem manibus pedibusq; de-
 pientitum apparuisse. Huic simile refert
 nu Delrius de Vetula Flandriæ, sub forma bu-
 sonis, à militibus nonnullis collotenis trans-
 tuis xâ. Et multis vulneribus in pectore sauciata;
 apubi verò in hominem semet ipsam mutasset,
 rulum morti vicinam in lecto decumbentem,
 Hic vulnera prius bufoni à se inflicta, in fron-
 tande ut & pectore gestantem, illam in proxima
 r, lapona hospitam offendunt illi ipsi Ibras-
 ianes. Sed quid de his ac aliis ejusdem
 etieneris tenendum exemplis, statim
 alententias Excellentium Virorum a-
 feneriam. Quod exempla priora con-
 i exernit, quod mutatio hæc nihil aliud
 ranit, quam morbus quidam ex atræ bilis,
 rim

sc: per febres ardenter exaltatae ex
cessu contractus, unde rationem cora
ruptam vi facultatis imaginativae specie
es sibi fingere abstrusissimas, in totum et
perswasos reddere, illos belluas ac bestiarum
esse, quarum tum in tanta rabie imita
ri naturam ac mores, dum homines &
alia sibi obvia cupiant invadere, lacerare,
vorare, atq; alio quocunq; tandem
modo nocere, uno quasi confitentur op
re Voss: L. VI. c. 41. Vailes: de Phi
Sacra. c. 28. Cælius Rodig: lib. XIV. c. 40
Petrus Pomonius referente Majora
Tom. II. Colloq. 3. p. 231. Alii cum Dea
rio lib. III. quæst. Mag: 18. hanc fovegi
sententiam: *Diabolum homines exuviiis fr*
de pelle ferarum, quantitate corporis humani
respondentium, tegere quam artificioseissimum ap
dum corpus humanum lupino conforme reli
dat, ipsum summa cum agilitate moveat, pri
moveat; que verò has ejus præstigias prodni
re videntur, vel inconspicua reddit, vel alicui
modo adumbrat. Præter hunc modum ra
etiam aliud tradit, quo oculis homini
num illudat summus hic Artifex, ut
bestia

ex bestias transformati esse videantur, ubi
 approbat, Veris maleficorum corpo-
 rebus Dæmonem circumdare aeream
 ineffigiem, belluæ caput circumponendo
 tia capiti, os ori, ventrem ventri, pedem
 ita pedi &c. Cœterum in quibusdam ex-
 esemplis has rationes, ut quo modo
 erarobables, locum habere, concedere
 lenossumus, cum non omnibus possint ad-
 optari exemplis: legimus enim sæpius
 himationem fieri in animalia homine
 .4ongè minora, ut aves, muscas, mures,
 jötanes, bufones, ut jam modo de vetu-
 Dea exemplum allatum ostendit. Multo
 vergitur magis mihi arridet sententia
 is Fromanni, cui etiam suum addit calcu-
 lum Hundeshagen in Theol. Naturali
 Simp: xx. de Potestate Dæmonum quæst:
 res I. §. 18. Concl: 1. quæ talis quoad sen-
 tum: Dæmon interdum vera ac vivida
 animalia obsidet, interdum corpus aë-
 aleum, hujus aut illius bestiæ formam re-
 ducens, ræsentans, assumit, illud pro lubitu a-
 comitat ac movet; interea homines ma-
 gos in loco abdito gravi somno oppri-
 mit

mit, quibus interim omnia, à se per compora sive vera sive phantaſtica priuō assumta, patrata, mediante ſomnio tanquam in ſpeculo repræſentat & revemlat, ita ut à ſomno excitati, non ſciant aliud, quam ipſi opera illa in bestiani transmutati feciſſent. Huic ſubjungor re placet & alium modum, quem ut ratiæ rationi non contrarium, & à Fro manno approbatum, etiam cum Oſiand th: lxx. & Hundeshagen, qui eundem, verbis etiſi paucißimis concluſionis ſuæ tertiae, indigitat, utpote noſtræ ſententiæ qvam maximè convenientem, acceptamus. Quid enim obſtatur quo minus poſſit Diabolus aliquando medium, inter organum viſus & ejus objeſtum, vario modo corrumpere? aērem ſcilicet vel nebulis obfuscando, vel aliis effluviis alterando, ne illud per ſpecies ſenſibiles tam clare ſe contemplan dum oculis hominum ſiſtat; aut iſum oculum turbare & obfuscare, ne poſſit rite ſuum officium facere, ſive ſpecie propria

corpropositas apprehendere. Et his du-
riobus modis omnia prioris generis ex-
empla explicari commode posse puta-
evemus. Quod vero posteriora exempla
ante vulneribus, sagis specie bestiarum
etianflictis, attinet eorum rationem.
ngiori à nobis allatæ haud multum
et reissimilem tradit Hundeshag: Quæst:
FroII. Concl: 2. cujus hæc sunt verba:
andis qui vulnerantur, loco tamen non moven-
tur, Diabolus vulnera infligit. Speciem enim
clulis potest offerre eorum animalium, ita ut
non ecstasim quasi rapti, putent se illa bestia-
enium fungi vicibus. Interea temporis Dæmo-
nates vera adducunt animalia, iisq; medianti-
ndous mira efficiunt, que homines facere exi-
ejusimant. Si autem illis animalibus noctumen-
taeum inferatur, ferunt illi ad homines. Si pla-
væ occiduntur, illi itidem secundum id, quo
spes si juncti sunt, pacto, sagas vita faciunt
lanciberedes. Merè itaq; Accidentalis, fi-
sum itia, & præstigiatoria est illa, tot decan-
tissima seculis hominum in bestias, juxta
civitatum Virorum sensum, transfor-
matio, nisi talia exempla quibus pleni
fung

sunt omnes libri, pro veris juxta communem sensum vulgi velit assumere aliquis, non accuratius in ejusmodi metamorphoseos naturam ac modum inquirens. Nulla ex illis inferri potest
 essentialis corporum mutatio, sed tantum, aut vera à Dæmone corporum translocatio, aut cum Mejero Cap. i de Intell: operationibus Probl: iv. §.
 hominis sub forma cujuscunq; tandem animalis apparitio. Possem his argumentis externis, à censura tot ac tantorum Virorum petitis, etiam interna foro physico allata addere, nisi videat B. Lectori tedium parere; interim cur illa fidem de qvæstione negata gignatur infallibilem, nec illa sicco hic pede praterire consultum duco. *Primo*, si transformationem velit aliquis hanc esse relem, eamque Intelligentiis adscriberet aut statuat illas hanc committere per creationem, aut per generationem, qvib; mediantibus omnia naturaliter fiunt, jam dictum: ast neutrum illis tribui potest: non illud, qvia vires eorum longe

iuperat, dum infinitam virtutem postu-
 at, atque sic soli DEO proprium; nec
 qvod et commune corporum phy-
 corum, qvemadmodum in Qvæst:
 satis prolixè demonstravimus;
 sic sua sponte cadit illa assertio. Se-
 undo, si mutat hominem in lupum, aut
 mutabit animam, aut corpus, aut totum
 mpositum; sed non potest illam, qvia
 ovæ forme creatio, quæ ipsi impossibi-
 presupponit annihilationem prioris,
 ilicet animæ humanæ, qvam pariter
 si negamus. Præterea neque migra-
 potest anima humana è corpore suo,
 informare corpus lupinum: causa est,
 yam tradit Cl. Sperl. Inst. lib. II. qv. 10.
 prarma alia aliam postulat materiam, præ-
 antissima, præstantissimam. Imo forma ho-
 minis in corpore lupino, ut novum daret
 se specificum, sc: hominis, ita etiam
 vas ederet operationes, sc: humanas:
 hæc sua officia nullo modo præ-
 posset mediante corpore lupino,
 pote cum materia illegitima conjun-
 Nec materiam novam formare pot-
 est

est, quia, corpus humanum determinatum est ad animam rationalem, ita pariter, corpus lupinum ad suam eamq[ue] certam, formam. Neq[ue] totum compositum, quod longe majoris est, laboris; quia, si non potest id quod minus est utiq[ue], nec id quod majus est: jam majorem fane requirit potentiam totius compo siti transmutatio essentialis, quam alterum trius partis. Atq[ue] sic spero qvæstionem hanc, ut ut in se obscuram, satis esse perspicuam; qvare illam omitto, proximamque arripi.

QVÆSTIO IV.

An Dæmon possit sua mancipia im durare, ut nulla tormenta ses tiant, nec globulorum aut gl diorum vis illis noceat? & qv modo hoc fiat? *Resp.*

Posse Angelos malos sibi fædere con junctos à læsione & vulneribus illi fos servare, probat satis superque qv tidiana experientia, testantur scrip vir

teriorum excellentium, evincunt exempla ubivis occurrentia. Qvot enim, am vœso, hodie castra seqvuntur, nimium turcūs confidentes fœderi cum Dæmone ini- t, la se in maxima mortis pericula præ- s e pitant, dum tot gladiorum ac globu- rerum iictibus incolumes resistunt, & illis illæsi redeunt. Sed hi, cum lint videri viri fortes, merito profu- ner sis & impiissimis, ab omnibus justis per titudinis veræ atq; honestæ æstima- nariibus, habentur; quippe quorum fi- uicia non in DEUM, sed proh dolor! Dia- plum collocata est, qui qvamplurimum hisce fallax. Quot sodes sagas le- a iimus apud Historicos & alios Aucto- ses igni commissas, quæ nullo modo gloriaburi potuerunt, vel si tandem in heres redactæ, nullos cruciatus se sen- q; se planctu aut aliis signis externis in- caverant. Refert supra sœpius cita- e com magni nominis Vir Osiander, inter qvā illarima alia exempla, nonnulla ex Nicol. qvam mig. lib. VI. de Natura. Dæm: cap. 5. crip ostendunt, qvibusdam certa signa seu sti- vir

mata, non vero omnibus eadem, nec iisdem k
 lucis, à Dæmone impressa esse, qvibus, et si ac
 longissimæ figuræ infigantur, nullos tamen ui
 illis sentiant dolores, imo ne guttula quidcu
 sanguinis è cicatrice satis apparenti profluen
 De Simone Mago legimus apud Balæ
 Consc. Lib. III. cap. II. cas. iv. Qvod ipse fit
 mis circumdatus non urebatur. Verum ejus
 modi effectus nec Deo, utpote qui ad nu
 las veneficorum & aliorū hominum ini
 piorum actiones qvoad *ἀλεξιαν*, nr
 permissive, ex justo suo judicio concue
 rit: nec *causis physicis*, qvæ tantam *ἀνθυ*
στοσίαν homini inducerent, (quamqua
 aliqualem causari illas, non ignotuer
 Medicis) adscribere possum; qvipm
 qvibus malefici etiam in tanta festin
 tione, & in quantum captivi destituuer
 tur, nisi ut aliqui volunt, aut ipse im
 mediate eos ungat, aut per alium, sp
 um sc: angelum. Relinquitur tame
 quod potentiae Diaboli ejusmodi acte
 tribuendi, cum quo tale fecerunt p
 etum, ut illos ab omni dolore ac læsiō
 liberos servaret, reciproca sua officia
 &c

m & obsequia ipsi promittentes. Qva verò
 a catione hæc faciat Satan, eorum ad cer-
 nūm & in fœdere p̄scriptum tempus
 idicatos, in diversas hic abeunt sententias
 uenatores. In Gentilismo voluerunt bastas,
 Balladios, &cætera arma bellica sic incantari,
 ut ne vel cutem penetrare, multo minus vul-
 ejuerare possint. Hodie autem milites, ut ma-
 nima sui parte homines hujus vita generis
 in injectissimi esse solent, non dubitare more sa-
 nrilegorum crucem Christi & imagi-
 nues Sanctorum expugnare, ut ab omni
 & vulnere immunes evadant: ubi aliquan-
 tuo eventus fidei eorum impiæ respon-
 tuent. Aliqui huic sententiæ subscribunt, quod
 ipse induit linea interula seu camisia, multis
 tinctis variis horrendis imaginibus, ut & chara-
 ueribus magicis undique plena, de quibus o-
 ne ictibus conferantur Thuan. lib. I. Hist.
 in preng. in Malleo, pag. 2. q. i. c. 16. Con-
 meonch. Lib. III: de Morb. venef. cap: 12.
 actelrius lib: II. Disquis: Mag: qvæst. 21.
 t p Pomponatius lib. de incant: c. 5. Quid
 sius his sentiendum, patet: videt enim
 quisque sanus Diabolum, ut mul-
 tis aliis

aliis technis, ita & his saluti insidiari h
minum, quo fidem jam exspirante
in hæc, suâ naturâ mortua, ac ineffici
cia collocent, & sic à vera salutis via
æternos rapiantur cruciatus. Qu
militum attinet corporis duritiem ha
in ferendis ictibus gladiorum ac glo
lorum, potius eandem cum Hundes
gen foveo sententiam, qui eandem q
stionem ordine quartam, de potentiali
monum activa examinat in Tract:
us dicto, ubi vult omnes omnino bos
Etus assignari potentiae Diaboli, & ver
quam maxime consonum illum immediat
Juam potentiam, globulos ac gladios in
medio impedire & moram quasi illis immit
ne illa vehementia, quâ miseri, sua manu
petant, imo aliquando recutere globulos
adversarii sint sui ipsius carnifices. In
dum etiam Spiritum hunc malum ipsum
Eius recipere, interdum manum percutit
& fortissimum ictum tentantis langui
reddere & torpore afficere, ita ut nihil ef
possit. Quid autem de sagarum in
lentia dicendum, quæ in ignem co

stæ non comburuntur, vel si combu-
 nte ffic viam Qu ha rlo les n q ia Et: s ver liat in mit an los In mm cuti ng b il eff co stæ non comburuntur, non dolent. Hic facimus cum
 Osiandro, statuendo ignem calidorem, quam
 citissimè à Dæmone in sui minima resolvi, a-
 sumq; sive simpliciter non urentem, sive in
 erta materia, qualcm dari Scottus testis est
 Phys. Curos: L. I. cap. 28. §. I: ex locis et so-
 emotissimis in ejus locum reponi; non inim-
 alorem, ut proprium ignis, juxta natu-
 ram, inseparabile, à subjecto eum tolle-
 re posse facile dixerimus. Ubi vero cre-
 nantur, tactum ut & reliquos sensus, imo i-
 sam loqueland, permittente justo Judice, impe-
 rit, quo minus possint peccata sua prius com-
 issa confiteri. Ne vero videamur statu-
 re, actu semper hos sibi mancipatos
 diabolum indurare, loquimur saltē de
 potentia, que aliquando ducitur in actum,
 iiquando non: saepius enim fallit jam
 bi prius quibusdam vici bus devotos
 edditos, & maximè securos in extre-
 mo mortis periculo decipit, vel præter
 em omnem eos ad æternos secum tra-
 nit cruciatus, Justitia Divina ita dicti-
 ante & permittente.

QVÆST: V.

An possit morbos contagiosos exercitare? & qua ratione id fiat

Resp.

Quod prius quæstionis membrum concernit, id statim affirmare nondubito, loquendo non de potestate Dæmonum solum seu propria, quâ nibil, non consentiente Deo efficere possunt, & sic in totum à potentia Dei infinita dependet; sed cum aliena coniuncta, sc: DEI virtute & natura, in quantum ab Ente summo non impediatur, sed permittatur; & sicut multa alia admiranda, ita etiam morbos causari posse auctoritatem Theologi Orthodoxi. Vide Osianus p. 213. Si enim secundum priorem hanc protestatem, nude consideratam, illa posset Satan, non dubitandum, qui ut infensissimus hostis DEI ac hominem, studeret omnes mediante mortali lethali destruere. Secundo considerantur Potentia eorum, vel Immediate, quomodo effectus aliquos producunt per sua

iam potentiam , ut sunt obfessio-
 nes corporales & Spirituales , retor-
 exiones gladiorum & globulorum , ab
 iat lis, ex quorum parte stant , &c. quo-
 um cause Physice verè existunt: vel me-
 iate , quomodo intervenientibus causis
 runaturalibus , quorum ministerio hic u-
 no untur , non minora edunt effecta ; in
 mo quorum tamen productione , jam saltem
 ntiē habent ad modum cause moralis , dum
 oten etia passibus applicant , ex quibus talia
 e con naturaliter fieri norunt accuratissimè.
 ua Quæstionem itaq; dum affirmamus , vo-
 ! Pe rumus intelligendam esse de potentia po-
 iran teriori modo accepta , non priori.
 e Quod vero hæc possint committere ,
 ian robatu non erit difficile , imo video
 m hec è re esse , ut rationibus peculiaribus
 m, illud confirmem , quoniam id etiam cla-
 qui um fore existimo , ex declaracione po-
 om terioris membra , in quæstione adhi-
 oriti . Hic primo observanda , magna-
 derc accurata eorum scientia omni-
 quum rerum naturalium , quæ est merè
 at Intellectualis , unde alias intelligentie à
 sua

Pneumaticis appellantur. Hæc tantum
est, ut non saltem vim & efficaciam lapi-
dum ac mineralium exactè norint, & ni-
qualitates plantarum, homines etiam don-
etissimos fugientes, sibi perspectas had-
beant; verum & illis ad varios effectus
qui nobis mirabiles apparent, et si nihil
hic præter vel supra naturam fiat, tum
pro hominibus, dum morbos quoscun-
que tandem curant, quam contra ho-
mines producendos, uti sciant. Deinde
de notanda est maxima eorum in huius
faciendis *velocitas vel agilitas*; sic non erit
ipsis difficile, *mediis naturalibus* aë-
rem & aquam, ut duo ad hominis sau-
lutem quam maximè necessaria, ve-
neno & aliis atomis pestiferis corrum-
pere, cum sint elementa varias mutatie-
nes atq; impressiones recipientia, atq;
sic facere pestem inter homines gra-
sari. Possunt fœtores atq; halitus mor-
tiferos, quos plerumq; corporum mor-
tuorum strages gignere solent, inte-
rioribus terræ cavernis inclusos libe-
ros facere, sic aërem, respirationem
omni-

antonium animalium inservientem, ve-
 apiferum reddere, unde quam cito o-
 , & hia viventia corrumpi possunt, quis
 don videt? Imo memoriæ prodit Os-
 hader, quod etiam confitentur homines,
 fatus pestis reliquit superstites, Spiritum
 nihum impurum, in corporibus assumtis cum
 tur minibus conversari tempore pestis, non ve-
 run ab omnibus videri, quid aliud, quam ut
 ho um ac potum veneno inficiat, & sic homi-
 enes mortem conciliat. Alios, sicut novit
 hi iusvis hominis inclinationem, ad E-
 n erositatem, alios ad voracitatem, alios ad
 aë lacitatem &c. excitat atq; movet; ex qui-
 fauis singulis intemperantiae speciebus, vari-
 ve morbi contrahi possunt, ut norunt
 um sedici. Interdum nervos in cerebro
 atieturbat, phantasiam hominis corrum-
 at, dum varias & mirabiles species i-
 rali si suggerit, hinc melancholicum, tan-
 norem desperatum reddit, imo, nisi DEUS
 horrohibeat, facit eum violentas sibi i-
 ntesimet inferre manus. Aliquos horri-
 libili spectro terret, ut ex terrore mor-
 ionum contrahant, quod multis demon-
 nii

strat Alex: ab Alexandro l. II. Geneal Dier. cap. 9. Alios modos, quibus no mortales summus ille Artifex valetudinarios reddere potest, qui infiniti am nobis ignoti, hic tacere non inhonestum. Exempla morborum, à Dæmonia ne hominibus infectorum, si quis à nobis petat, ad Scriptores tam Sacros quam profanos illum allegamus, quam hanc materiam prolixius tractant, ea in magna copia inveniet. Sic ergo feliciter exposita Potentia Dæmonium Activa, in quantum respicit actiones seu opera externa, ad Potentiam ueorum Passivam me confero, quam uero ex collatione cum jam dictis intellectu facilem, una vel altera saltem quaestione patefacere consultum duco.

C A P. III.

Potentiam passivam Daemonum tribus questionibus illustrabit.

I.

An Angeli Mali possint pati? & qualis hæc sit passio? *Resp.*

Quam-

Namquam hanc quæstionem, ut in
 se arduam, apud neminem Philo-
 sophorum tractari viderim, imo nec ab
 omnibus Pneumatologis, qui tamen eo-
 neem jure, quo de *Potentia Spirituum acti-*
no agunt, de hac, ut ejus *opposito*, docere
 non possent: interim tamen non dubitavi, ex-
 cōcendi animi gratia, in illius *existen-*
quām & naturām hic inquirere. *Existen-*
tiām passionis Angelicæ probant scripta
 er theologorum, ubi modum, quo in
 nōterno illo damnatorum *ꝝ cruciabun-*
ctiār, anxiē satis exponunt, pauci verò
am uno tertio conveniunt. Varias vero
 iurum sententias hic enumerare super-
 lle deo, saltem Thomæ in medium profes-
 sor, qui statuit Part. I. qv. xiv. a. 4.

ocum penilem, ut i&sis inconvenientem, vo-
ntatem eorum anxiā redditurum, non ve-
naturam eorum alteraturum. Sed qua-
qualis tandem hæc sit, illam ut super-
turalem ipfis Theologis relinquō; suf-
cit mihi scire, dari tamen aliquam in-
& is, præter hanc, passionem naturalem,
. pce naturali non in sensu Physico & stri-

Et accepta, sed paulo latius, ut infra dicitur
 stensum. Tribuit hanc Spiritibus Georg
 Mejer: L. III. c. .§. I. ad Præ: v. ubi dicitur
Potentia Intelligentiarum dicitur nonnulli si
Activitas, non quod nulla in iis dari possit,
potentia passiva, sunt enim entia dependentia,
 &c. Ubi simul rationem addit verbis ext
 tremis. Hinc itaq; talem formo conclusio
 nem: Omne *Ens dependens* respectu *Ente*
is Independentis, aut se *Perfectioris*, par
 potest; Dæmones verò quod sint po
 testati divinæ subjecti, & in totum au
 Ente summo dependeant, ut jam su
 perius. Cap. II. q. I. paucis demonstravit
 ita etiam id sequenti quæstione evinceri
 re ut & declarare conabor: **Potentia au**
tem passiva, quæ sic creaturis tribuend
 venit, est *Obedientialis*, quâ citra naturali
 lem inclinationem, non repugnando, an
 ptæ sunt, ut obedient omni agenti su
 periori, sive DEO, sine aliquo alio; quam
 pariter Angelis malis adscribere nihil
 impedit. Passio verum quæ hanc po
 tentiam in hoc subjecto insequitur, no
 est aliqua *Physica sive dolorosa*, qualis com
 peti

ra dicit omni corpori composito ex materia &
 organa, fitq; cum transmutatione appeti-
 dicis sensitivi aliqua in deterius; sed ut
 nulli simplex voluntatis actus, prout multa, quæ
 possit, esse non vellent, & que non sunt, esse vel-
 entur, ut loquitur Thom: Aquin: P. i. q. 64. a. 3.
 s. sext ergo passio eorum nuda contrarietas
 clausuntatis, quæ oritur in illis, quando
 tu erident sibi ingrata fieri, ut hominem
 pat illum è faucibus suis ereptum, se-
 t perniciem damnatos, & in barathrum de-
 m aufos, nec ullam habeant spem eva-
 n sundi, &c. quæ contingunt contra eo-
 travim placitum. Quod vero in Sacris li-
 nceris aliquando tribuantur dolor, gaudi-
 a, au, tristitia, & alii affectus Spiritibus,
 end consuetudine locutionis humanæ fi-
 urai, propter quandam operum similitu-
 o, anem, non vero affectionum infirmi-
 sum testatur August: de Civit: DEi
 uard. ix: c. 5. tom: 5.

Quæst: II.

n Dæmones possint à Deo anni-
 nihilari? Resp.

Ne

NE temere & audacter in prima si-
 tim fronte quæstionem videar affi-
 mare, hic imprimis vocem annihila-
 onis exponere monet sobrie Philo-
 phantium consuetudo, magni æstima-
 da, cum omnis rerum cognitio depe-
 deat a fano verborum sensu ac int-
 lectu. Per *annihilationem* itaq; non i-
 telligimus, quamcunq; substantiæ c-
 structionem, sed illam, quam causa
 concipimus subtractionem influxus
 DEI, quo ssvaviter in omnium creat-
 rarum sustentationem influit, conse-
 vando illas in esse suo, in creatione ac-
 cepto. Modus influxus DEI conse-
 vatoris, quo omnia extra se posita fi-
 vet, cum docente Thom. Aqv. P. I. qua-
 civ. art. II. sit duplex: alter *immediatus*
 quomodo *directe* & *per se*, ut *causa sua ef-*
fecta conservat; alter *mediatus*, quomo-
 do *indirecte* & *per aliud idem efficit*, re-
 movendo, aut saltem *impediendo actiones co-*
rumpentis. Hinc etiam concludo, dupli-
 cem dari posse *annihilationem ex parte Dei*
 una, cum permittat *Ens creatum mediis na-*
 turis

suralibus corrupti vel destitui: altera, cum
 immediatum suum influxum subtrahat: hoc
 ergo modo, non vero illo, posse Ange-
 los malos à DEO annihilari, sequentibus
 probatur argumentis: *Primo possibile hoc*
esse patet, ex parte DEI: quid enim im-
 pedit, quo minus possit eos, ut & alias
 creature, quas ex libera voluntate, non
 verò ex necessitate naturæ, quod procul a
 nobis absit dicere, in hunc mundum in-
 troducedit, ita etiam pro libero suo arbitrio
 & sine detimento bonitatis suæ in nihilum
 redigere. Sed posset aliquis hic no-
 bis sistere dubium, ansam dubitandi
 à nostris verbis Cap. I. l. q. I. prolatis ac-
 cipiens, ubi fecimus mentionem anni-
 hilationis per remotionem, his paucissi-
 mis: *Est enim annihilationio non aliqua actio*
secundum quosdam, cum omnis actio termi-
netur in aliquo Sc. Unde sequitur, annihi-
 lationem terminari in nihilo, jam vero
 omnibus notum, DEum non posse dici
 causam non entis; Ergo nec Annihilationis
 Angelorum Malorum Ipsí justè tribui.
 p. cum thom. P. I. q. c. iv. c. iv. a. 3. primo

con-

concedendo quod non entis nec detur aliqua causa per se, sed saltem omnium actionum verarum ac realium, & sic nec volumus DEum influere in annihilationem eorum, sed secundò afferendo illum esse causam per accidens, sc: per cessationem ab influxu suo conservatrice Ne verò quis sentiat, hanc cessationem influxus DEI importare aliquam in subjecto mutationem, observandum influxum DEI, conservatricem hic non considerari, prout est in DEO, & ab ipsa essentia Divina non distinguita; Secut transiens ad creaturam, & sic in DEum nulla cedit mutatio, et si ipsa actio mutetur, uti hoc exponit Hundesh quæst: II. de Potent: Dæmon passiva. Secundo affirmativam quæstionis probamus à natura Angelorum Malorum, cui nec repugnat annihilari à causa prima & superiori, à qua dependent in fieri, esse & operari sc: quoad entitatem actionum, non vero quoad *αἴτιον*. Cedo facile illos in se & sua natura consideratos, omnino esse incorruptib
 ab int. a

ab intra; quippe omni principio corruptionis interno, quod est materia, carent; interim ad extra, ut cætera corpora simplicia possunt corrumpi à DEO, ut principio extrinseco & quolibet creato longe potentiori. Verum etiam hoc est, quod Angeli mali ut & Boni sint in ævo, hoc est, habeant terminos essentiæ à parte ante, sed non à parte post. Etsi autem non habeant actu, tamen possent habere Justitia divina hoc ita dictante, cum nobis de ~~potentia~~ saltem in præsentiarum sermo sit, ubi sc. DEO placuerit subtrahere manum sustentatricem illis, qua nihil minus ac corpora cælestia ad suum esse indigent. Ex his itaq; concludo Dæmones, utut potentes, à DEO Omnipotenti posse annihilari, cum ex neutra parte *negationem* seu *non repugnantiam* involvat.

Quæst: III.

An Dæmon unus possit moveri ab altero Angelo?

REspansionem quæstionis propositæ neq; hic à me prius aliquis expectet,

quam motum Spiritibus proprium exposui, in homonymiam & motus inquirendo. Accipitur vero motus 1. *stri*-
etè & Physice, quomodo dicitur alias *lo-*
calis, estq; *affectio corporis naturalis dis-*
juncta intrinseca, juxta quam quoddam cor-
pus dicitur mobile ex uno loco circumscriptive
in alium; Talem *motum Physicum*, ut Soli
corpori naturali proprium, Spiritibus
tribuere non possum; quia non fit sine
insigni mora, dum corpus constans tri-
bis dimensionibus quantitatis, &
partes, habens extra partes ad sui
motum requirit successionem localēm,
qui competit Enti successivo, prout op-
ponitur Permanenti Specialiter accepto
jam si hæc subsumamus de Spiritibus
*videmus eorum naturæ plane contrari-*ari**; quippe hi sunt *Entia simpliciter &*
secundum quid permanentia, quorum es-
sentiæ nihil neq; accedit, neq; decedit
& per consequens, talem *motum localen*
alterationem aliquam inferentem re
spuunt. 2. Sumitur motus *latè & òvalò*
gōes, pro variatione *ipsius & definiti* di, qua
fit si

fit sine successione & fermè in instanti,
 & hic intelligentiis competit, quæ ita a-
 licubi sunt totæ in toto, & totæ in quali-
 bet totius parte, ut alibi non sint. Mo-
 tus vero hicce est velocissimus, dum
 sua natura subtile & omnem materi-
 am ut & quantitatem ejus pedisequam
 respuentes, omnia corpora etiam soli-
 diora sine ulla resistentia in momento
 penetrant. Sic motu Angelico expo-
 sito, asserimus, hoc motu unum Dæ-
 monem moveri ab altero Angelo Bo-
 no & Malo perfectiori, quod jam uno
 vel altero argumento restat confirman-
 dum. Angelum bonum posse pellere ma-
 lum hinc constat, quia est perfectior,
 loquendo non de *perfectione essentiali*,
 quam malis cum bonis parem, nemo
 negaverit, sed *accidentali*, respectu vari-
 orum donorum Spiritualium, quibus
 partim secundum naturam, partim per
 supernaturalem potentiam à DEO con-
 cessam præ malis eminent. Unum vero
 Dæmonem moveri ab altero iterum po-

E ten-

tentiori exinde, concludimus, quod notum sit Dæmones quosdam tantæ esse virtutis, ut non saltem seipso moveant motu jam jam exposito, verum etiam corpora etsi gravissima ex uno loco in alium remotissimum quam celerrime transportent, quod pariter ex superius dictis clarum est. Cur itaq; non possent æq; movere sibi virtute inferiorem, non sane video, cum necessarium & verissimum illud sit inter omnia videntia, quod debilior semper cedat superiori ac potentiori, illudq; dictum natura, doceat recta ratio, & confirmet experientia, à quo pariter in totum hujus quæstionis veritas dependet. His itaq; finem jam imponere, monet festinatio, jubet temporis brevitas, postulat inopinata prolixitas. Video enim in opusculum fermè præsentem Discursum præter spem excrescere, quod tamen Benevol: & cordatum Lectorem in meliorem partem interpretaturum non dubito, ubi ex-
ami-

minando materiam hanc, invenerit
ne varias præteriisse quæstiones, qui-
us hæc Dæmonum potentia illustra-
potuit. Cum itaque non, ut de-
bui ac volui, licuit illam tracta-
re, sufficiat ut po-
tui.

*Gloria sit Patri ! Nato sit Gloria
Sancto !*

*Gloria Spiritui ! Triadi sit Gloria
Sacra !*

